

Πανεπιστήμιο Κρήτης Ακτινογραφία στον νέο νόμο

Μπλακ άουτ στα ΑΕΙ το 2008

Της ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΛΙΑΤΣΟΥ

«Μπλακ άουτ» στη λειτουργία των πανεπιστημίων αναμένεται ότι θα προκαλέσει σταδιακά από την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά ο νέος νόμος που ψηφίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή σε αντικατάσταση του 1268/82. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από τις θέσεις που κατέγραψε στην πρόσφατη συνεδρίασή της η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης, η οποία ασχολήθηκε διεξοδικά με το θέμα, φωτίζοντας αποκαλυπτικά όλες τις διατάξεις του νέου νόμου.

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης ασκεί κριτική άρθρο προς άρθρο στο σύνολο του νόμου και αναδεικνύει σημεία αντισυνταγματικότητας, εντοπίζει ασάφειες και εσωτερικές αντιφάσεις, προσδιορίζει προβληματικές και αντικειμενικά ανεφάρμοστες ρυθμίσεις για να καταλήξει ότι ο νόμος:

* Οχι μόνο δεν διασφαλίζει τις προϋποθέσεις ενός καλύτερου μέλλοντος για το ελληνικό πανεπιστήμιο, αλλά κινδυνεύει να οδηγήσει σε βαθύτερη κρίση την Ανώτατη Παιδεία της χώρας μας.

* Θα έπρεπε να διέπεται από μια συγκεκριμένη φιλοσοφία, βασισμένη στην εμπιστοσύνη προς τα πανεπιστήμια και στη βούληση να τους παρασχεθούν τα μέσα για να εκπληρώσουν την αποστολή τους.

Με τη γενική διαπίστωση ότι ο νέος νόμος δεν αποτελεί νόμο-πλαίσιο αλλά σειρά εξειδικευμένων ρυθμίσεων και ότι δεν αντιμετωπίζει συνολικά τα μείζονα ζητήματα της Ανώτατης Παιδείας, (πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, έρευνα, αξιολόγηση, μεταπτυχιακά) η Σύγκλητος του Ιδρύματος θεωρεί αναγκαίο ότι για να εφαρμοστεί ο νόμος πρέπει να τροποποιηθεί σε πολλά σημεία του.

Το Ανώτατο Ακαδημαϊκό Όργανο του Ιδρύματος μέσα από το κείμενό του, που ακτινογραφεί στην ουσία τον νέο νόμο, καταλήγει σε 70 βασικές παρατηρήσεις για διατάξεις του οι οποίες με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο εμφανίζουν «προβληματική εικόνα».

Επισημαίνουν ακόμη τα μέλη της Συγκλήτου ότι στον ψηφισθέντα νόμο δεν προσδιορίζεται η νομική προσωπικότητα των ΑΕΙ και ότι η αποσπασματικότητα και ο τροπολογιακός χαρακτήρας του αφήνουν αδιευκρίνιστα κρίσιμα ζητήματα που έχουν ρυθμιστεί με τον ισχύοντα νόμο. Ζητήματα τα οποία, εφόσον δεν ρυθμίζονται ρητά από το νέο νόμο, πρέπει να θεωρείται ότι μένουν ως έχουν.

Ως ένα από τα μελανότερα σημεία του νόμου παρουσιάζεται ο Γενικός Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας των ΑΕΙ προς τον οποίο οφείλουν να συμμορφωθούν τα πανεπιστήμια σε τακτή προθεσμία. Ομως η μετάθεση ρυθμίσεων από τον νόμο στους Εσωτερικούς Κανονισμούς υπονομεύεται από τη μελλοντική σύνταξη από το υπουργείο Παιδείας πλήρους «Πρότυπου Εσωτερικού Κανονισμού». Η ρύθμιση αυτή, αναφέρει η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κρήτης, μπορεί να ακυρώσει πλήρως τόσο τις εκχωρούμενες αρμοδιότητες όσο και την ήδη κεκτημένη πανεπιστημιακή αυτοτέλεια και τη συνταγματικά κατοχυρωμένη πανεπιστημιακή αυτοδιοίκηση.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει επίσης το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του νέου νόμου που είναι αρκούντως μελλοντικό. Η εφαρμογή του νόμου αρχίζει να τρέχει από τη δημοσίευσή του στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» (ουσιαστικά από το νέο ακαδημαϊκό έτος που ξεκινά τον Σεπτέμβριο του 2007) και οι διατάξεις του θα ενεργοποιούνται σταδιακά μέχρι τον Απρίλιο του 2010. Να σημειωθεί ότι στο διάστημα αυτό θα πρέπει να εκδοθούν 13 προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις για να ισχύσουν οι προβλεπόμενες από τον νόμο ρυθμίσεις. Το γεγονός αυτό αναμένεται ότι θα προκαλέσει εμπλοκές, ενδεχομένως ανυπερβλητές, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, στην ομαλή λειτουργία των Ιδρυμάτων.

1. Από τις πρώτες ενέργειες στις οποίες οφείλουν να προβούν τα πανεπιστήμια με τη δημοσίευση του νόμου στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» για την εφαρμογή του είναι οι εξής:

* Ασυλο: Οι Σύγκλητοι καλούνται να προσδιορίσουν τους «χώρους τους ΑΕΙ στους οποίους γίνεται εκπαίδευση και έρευνα» και οι οποίοι καλύπτονται από το ακαδημαϊκό άσυλο. Η διάταξη αντίκειται στην περιγραφή του ασύλου που κατοχυρώνει την «ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών» και η οποία δεν νοείται με εσωτερικούς χωρικούς περιορισμούς.

Η πρόνοια, σύμφωνα με την οποία «το ακαδημαϊκό άσυλο καλύπτει όλους τους χώρους του ΑΕΙ στους οποίους γίνεται εκπαίδευση και έρευνα», συνιστά περιορισμό της ουσιώδους πρόβλεψης του ίδιου άρθρου ότι «στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα κατοχυρώνεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών». Η κατοχύρωση της ελεύθερης έκφρασης και διακίνησης των ιδεών δεν μπορεί να αφορά κατ' αποκλειστικότητα ειδικά σεσημασμένους χώρους του πανεπιστημίου.

Το Πρυτανικό Συμβούλιο μπορεί να εγκалέσει στη Δικαιοσύνη οποιονδήποτε κρίνει ότι παραβιάζει το «ακαδημαϊκό άσυλο» επί ποινή φυλάκισης «τουλάχιστον έξι μηνών». Η διάταξη κρίνεται θεμελιωδώς αντίθετη προς την έννοια του προστατευόμενου αγαθού και αντισυνταγματική.

Ενώ στον προηγούμενο νόμο η ποινή (φυλάκισης τουλάχιστον 6 μηνών) αφορούσε την επέμβαση της δημόσιας δύναμης χωρίς προηγούμενη πρόσκληση ή άδεια του αρμοδίου οργάνου του ιδρύματος, τώρα αφορά εξίσου «οποιοδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει».

* Γραμματέας του ΑΕΙ: Η Σύγκλητος, σύμφωνα με τον νέο νόμο, ξεκινά τη διαδικασία για την πρόσληψη γραμματέα και τη στελέχωση της γραμματείας του. Ωστόσο, οι διαδικασίες αυτές πρέπει να ορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του ΑΕΙ, ο οποίος βάσει των διατάξεων του νόμου δεν μπορεί να υποβληθεί προς έγκριση στο ΥΠΕΠΘ πριν από την κατάρτιση του Πρότυπου Γενικού Εσωτερικού Κανονισμού από το ίδιο το υπουργείο. Συνεπώς η έναρξη διαδικασίας πρόσληψης γραμματέα πρακτικά μετατίθεται το νωρίτερο για το έτος 2008.

* Οικονομικά θέματα: Η Σύγκλητος έχει τη δυνατότητα να αναμορφώνει τον προϋπολογισμό μεταφέροντας πόρους από έναν κωδικό σε άλλον, μέχρι 20% του συνόλου. Δεν διευκρινίζεται αν ισχύει αμέσως, δηλαδή εκτός του πλαισίου των τετραετών δεσμευτικών προγραμματικών συμφωνιών.

* Καθήκοντα συμβούλου σπουδών: Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης κάθε τμήματος ανατίθενται καθήκοντα συμβούλων σπουδών σε μέλη ΔΕΠ ή Ε.Π. για ένα ακαδημαϊκό έτος. Η σύσταση και η λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών και σπουδαστών μετατίθενται ουσιαστικά μετά την κύρωση του Εσωτερικού Κανονισμού, δηλαδή μετά τον Μάρτιο του 2008.

2. Από τον Σεπτέμβριο του 2007, θα ξεκινήσει η εφαρμογή των εξής ρυθμίσεων:

* Ανώτατη διάρκεια φοίτησης: Το ανώτατο όριο φοίτησης που τέθηκε -και προβλέπει τον ελάχιστο χρόνο που απαιτείται για τη λήψη πτυχίου προσαυξανόμενο κατά 100%- κρίνεται προσημαστικό και χωρίς καμία ουσιαστική λειτουργικότητα.

* Διάρκεια εξαμήνων: Στο άρθρο 16 παρ. 1 ορίζεται ότι κάθε εξάμηνο διαρκεί τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες και δεν δίνεται η δυνατότητα μετάθεσης πέραν των δύο εβδομάδων. Η ρύθμιση κρίνεται αντισυνταγματική και απαράδεκτη. Έχουν ως συνέπεια την απώλεια του εξαμήνου σε περίπτωση που οι διδάσκοντες απεργήσουν στη διάρκειά του για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο εβδομάδων. Η πρόταση του Πανεπιστημίου Κρήτης είναι να ορίζονται ως ελάχιστη πραγματική διάρκεια του εξαμήνου οι δέκα εβδομάδες. Η διευθέτηση του εξαμήνου να αποτελεί αρμοδιότητα της Συγκλήτου.

* Συγγράμματα: Η εφαρμογή νέου συστήματος δωρεάν διανομής συγγραμμάτων μετατίθεται σε μελλοντικό προεδρικό διάταγμα και υπουργική απόφαση.

* Διορισμός μελών ΔΕΠ: Ο διορισμός, μετά από εκλογή ή εξέλιξη μελών ΔΕΠ, καθώς και ο έλεγχος νομιμότητας γίνονται πλέον από τον πρύτανη και όχι από τον υπουργό Παιδείας, όπως ήταν μέχρι τώρα. Όμως ο τελευταίος μπορεί να ελέγξει αυτεπάγγελτα μέχρι ένα χρόνο μετά, τη νομιμότητα της πράξης του πρύτανη, εφόσον εκδοθεί σχετική υπουργική απόφαση.

3. Από τον Φεβρουάριο του 2008, υποβάλλεται στο υπουργείο Παιδείας το πρώτο ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό πρόγραμμα 2009-2012. Ωστόσο η διαδικασία κατάρτισής του επαφίεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του ΑΕΙ, ο οποίος κατά πάσα βεβαιότητα δεν θα έχει μέχρι τότε εγκριθεί.

4. Από τον Μάρτιο του 2008, ολοκληρώνεται η κατάρτιση Εσωτερικού Κανονισμού η οποία πρακτικά δεν μπορεί να ξεκινήσει από την παρουσίαση του Πρότυπου Εσωτερικού Κανονισμού, τον Σεπτέμβριο 2007.

5. Από τον Ιανουάριο του 2009, θα γίνει η έναρξη του πρώτου τετραετούς ακαδημαϊκού-αναπτυξιακού προγράμματος.

6. Από τον Ιανουάριο του 2010 υποβάλλεται στο ΥΠΕΠΘ απολογισμός του πρώτου έτους του ακαδημαϊκού-αναπτυξιακού προγράμματος 2009-2012.

7. Από τον Μάρτιο του 2010 εγκρίνεται από το ΥΠΕΠΘ ο απολογισμός το έτους 2009.

8. Από τον Απρίλιο του 2010, υπολογίζεται να κληθεί στη Βουλή εκπρόσωπος του ΑΕΙ στο πλαίσιο της «κοινωνικής λογοδοσίας».